

Monimuotoinen ja tasavertainen Eurooppa

Vuosikertomus 2001
Yhteenveto

FI

ESIPUHE	2
I TILANNE JÄSENVALTIOISSA VUONNA 2001	3
I.1 Rasismi ja muukalaisviha yleisesti	3
I.2 Maahanmuuttajien, vähemmistöjen ja ulkomaan kansalaisten työllistyminen	3
I.3 Syrjintätapaukset työmarkkinoilla	6
I.4 Syrjinnän torjunta, integraatio ja muut työmarkkinoiden monimuotoisuutta edistävät hyvät käytännöt	7
II EUMC:n toiminnan PAINOPISTEALUEET	8
II.1 RAXEN	8
II.2 Pyöreän pöydän tilaisuudet	9
II.3 EUMC:n tutkimusprojektit	10
II.4 EUMC-työpajat	11
II.5 Yhteistyö EU:n toimielinten ja kansainvälisten organisaatioiden kanssa	11
II.6 Tiedotus, PR-toiminta ja media	13
II.7 Osallistuminen konferensseihin	14
II.8 Muut julkaisut	14
II.9 Web-sivut	15
II.10 Hallintoneuvosto ja johtokunta	15
II.11 Henkilöstö	16

ESIPUHE

Euroopan valtioiden yhä tiiviimmän liiton keskeisiä ajatuksia ovat avoimet ja kaikkien ulottuvilla olevat sisämarkkinat. Unionin vahvistamiseen kuuluvat sisäisten esteiden poistaminen sekä ihmisten ja osaamisen liikkuvuuden rohkaiseminen Euroopassa. Samanaikaisesti Euroopan on ylläpidettävä avointa ja myönteistä suhdetta varttumassa olevan unionin ulkopuolella asuviin.

Yhteismarkkinoiden voimistaminen vaatii meitä tutkimaan, miten eurooppalaiset voisivat parhaiten nauttia tämän kehityksen hedelmistä. Vuonna 2001 EUMC paneutui juuri tähän kysymykseen järjestämällä Euroopan työmarkkinoille pääsyä ja niillä vallitsevaa tasa-arvotilannetta koskevaa seuranta.

Päätelmänä voidaan esittää, että Euroopalla on vielä matkaa siihen, että sen työmarkkinat olisivat avoimet. Kehittyvät yhteismarkkinat tai yksittäiset jäsenvaltiot eivät ole saavuttaneet tätä tavoitetta. Työmarkkinoilta syrjäytyminen ja työhönottoon liittyvä syrjintä ovat yleisiä kaikkialla Euroopassa. Etnisiin vähemmistöihin kuuluvien ja maahanmuuttajien on vaikea työllistyä, he toimivat keskimääräistä epävarmemmissa työsuhteissa, heillä on pienempi palkka, he eivät saa ylennyksiä muiden tavoin, heidän työolonsa ovat muita huonommat, ja heidän etenemismahdollisuutensa ovat valtaväestöä heikommat. Esteet avoimuuden ja mukaan pääsemisen tiellä eivät näytä poistuvan.

Kaikesta huolimatta EUMC havaitsi myös tärkeää edistymistä sekä paikallisella, kansallisella että Euroopan tasolla. EU:n työllisyysohjeet edellyttävät, että jäsenvaltiot taistelevat työmarkkinoilla harjoitettavaa syrjintää vastaan. EUMC onkin havainnut monia käyttökelpoisia paikallisia ja alueellisia aloitteita, joiden tarkoituksena on edistää tasavertaisuutta ja sopeutumista.

Työllistymiseen liittyvien epätasa-arvoisuuksien poistaminen on ratkaisevan tärkeää myös muilla yhteiskuntaelämän alueilla tavoiteltavan sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Työllisyys, asuminen ja koulutus liittyvät kiinteästi toisiinsa: hyvä työpaikka mahdollistaa laadukkaan asumisen ja siten myös pääsyn hyviin kouluihin. Tasavertaisen kohtelun edistäminen työmarkkinoilla luo tasa-arvoisempia elinoloja kaikkialle.

Työmarkkinoilla vallitsevan tilanteen ohella EUMC on seurannut tarkasti rasistiseen väkivaltaan ja huonoon kohteluun liittyviä tapauksia Euroopassa syyskuun 11. päivän terroriuhokäysten jälkeen. Tämä on lisännyt tietoisuutta uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksista ja tarpeista – vähemmistöjen, jotka jäävät monimuotoisessa Euroopassa usein vaille huomiota yhteiskunnan reuna-alueilla. EUMC:n seurantatoimet on suunniteltu edistämään kaikkien rodullisten, etnisten ja uskonnollisten ryhmien tasa-arvoisuutta. EUMC ponnistelee kohti Eurooppaa, jossa kaikki otetaan mukaan ja jossa vallitsee yhteenkuuluvuus.

EUMC:n menestys perustuu sen asialleen omistautuviin työntekijöihin, yhteistyökumppaneihin ja -tahoihin. EUMC on kiitollinen heidän työnsä omistautumisesta. Olemme vakuuttuneita siitä, että yhteistyöllä voimme saavuttaa todellisia tuloksia taistelussa tasa-arvon puolesta.

Bob Purkiss
EUMC:n hallintoneuvoston puheenjohtaja

Beate Winkler
EUMC:n johtaja

I TILANNE JÄSENVALTIOISSA VUONNA 2001

I.1 Rasismi ja muukalaisviha yleisesti

Vuosi 2001 yhdistetään tulevaisuudessa varmasti vielä vuosien ajan syyskuun 11. päivänä Yhdysvalloissa tapahtuneeseen traagiseen hyökkäykseen, joka lisäsi islamiin kohdistuvia pelkoja ja vihamielisyyttä muslimeja kohtaan kaikkialla EU:ssa¹. Syyskuun tapahtumat voimistivat jo olemassa olevia rasistisia ja muukalaisvihamielisiä asenteita ja käyttäytymismuotoja Euroopassa. Tämän päivän rasismien ja muukalaisvihan selittämisessä on otettava huomioon useita eri näkökohtia.

Asiantuntijoiden parissa vallalla olevan tulkinnan mukaan Euroopan tämänhetkinen rasismi, islamofobia ja antisemitismi ovat seurausta jälkiteollisissa yhteiskunnissa tapahtuneista rakennemuutoksista. Euroopan sosioekonomisia muutoksia on seurannut yleisen mielipiteen koventuminen turvapaikanhakijoita kohtaan sekä poliittisen ilmapiirin tiukentuminen pakolaisia ja muita vastaanottajamaihin pysyvästi asettuneita maahanmuuttajia kohtaan.

Sen vuoksi muukalaisvihan kasvun taustalla olevat syyt onkin suhteutettava siihen, miten yhteiskuntiin kohdistuva yleinen uhka koetaan kokonaisuudessaan. Maahanmuuttajat ja vähemmistöjen edustajat ovat joutuneet syntipukeiksi, mikä on yksi mahdollinen tapa karkottaa pelkoa. Tiedotusvälineiden rooli on monissa tapauksissa ollut kielteinen, ja joissain tapauksissa lehdistö onkin vain voimistanut rasistisia asenteita sen sijaan, että olisi kamppailut niitä vastaan. Mediassa olisikin vältettävä esittämästä maahanmuuttajia ja vähemmistöjä ”ongelmina”. Sen sijaan median tulisi pyrkiä parantamaan valtaväestön ja vähemmistöjen välisiä suhteita.

Maahanmuutto ja yhteiskuntarauha ovat eurooppalaisten yhteiskuntien avainkysymyksiä ja haasteita maiden hallituksille. Malleja ja strategioita on kehitettävä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä maahanmuuttajien ja vähemmistöjen integraation edistämiseksi ja helpottamiseksi yhteiskunnan eri alueilla. Pelkojen tukahduttaminen voi johtaa aggressioon, joka saattaa kääntyä ulkopuolisia kohtaan tunnetuksi vihaksi, rasismiksi ja antisemitismiksi. Sen vuoksi onkin analysoitava sosiaalisia ja poliittisia oloja sekä kehitettävä valmiuksia, joiden avulla selvitä peloista ja konflikteista.

I.2 Maahanmuuttajien, vähemmistöjen ja ulkomaan kansalaisten työllistyminen

MONIKANSALLINEN TYÖVOIMA EU:SSA

Euroopan unionin työvoima koostuu selkeästi eri kansallisuuksien sekoituksesta. EU:n 15 jäsenvaltion suurten maahanmuuttaja- ja vähemmistöväestöjen erityispiirteet heijastelevat viime vuosikymmenten vetäviä ja työntäviä tekijöitä: (i) työvoiman palkkaaminen, (ii)

¹ Ks. EUMC:n islamofobiaa EU:ssa syyskuun 11. päivän jälkeen 2001 koskeva yhteenvetoraportti.

siirtomaakauden menneisyys, (iii) sodat ja konfliktit, (iv) rajojen läheisyys sekä (v) tämänhetkiset vaikeudet EU:n ulkopuolella työn tarjoamiseksi yhä kasvaville väestömäärille.

Monet EU:n ulkopuolisten maiden kansalaiset ovat muodostuneet suuriksi vierasperäisiksi työvoimaryhmiiksi: esimerkiksi marokkolaiset ja algerialaiset Ranskassa, surinamilaiset, antillilaiset ja arubalaiset Alankomaissa, virallisena kielenä portugalia käyttävien Afrikan maiden kansalaiset Portugalissa sekä intialaiset, pakistanilaiset, bangladeshilaiset ja karibialaiset Britanniassa.

Pohjoisafrikkalaiset maahanmuuttajat, erityisesti Marokosta tulevat, muodostavat suuria ryhmiä Belgiassa, Espanjassa, Italiassa ja Alankomaissa. Turkkilaisista puolestaan on muodostunut olennainen työntekijäryhmä monissa EU-maissa kuten esim. Belgiassa, Tanskassa, Saksassa, Alankomaissa ja Itävallassa. Toisen suuren maahanmuuttajaryhmän muodostavat entisen Jugoslavian alueelta tulleet, etenkin Tanskassa, Saksassa, Italiassa, Luxemburgissa, Itävallassa ja Ruotsissa. Yksittäisissä EU-jäsenvaltioissa on myös muita suuria ryhmiä, kuten albanialaiset Kreikassa ja Italiassa, iranilaiset Ruotsissa sekä venäläiset ja virolaiset Suomessa.

EROT TYÖLLISTYMISSÄ

15 EU-maasta saadut raportit osoittavat, että työelämässä vallitsee etnis-rodullinen hierarkia. Ensimmäinen yleispäätelmä onkin, että maahanmuuttajat ja vähemmistöt työskentelevät edelleen aloilla, joilla esiintyy voimakkaita kausivaihteluja (esim. palvelusektori ja maatalous- ja teollisuussektori), ja valtaväestöllä on yleensä ottaen hallussaan suurempi osuus korkeasti palkatuista tehtävistä ja kuin maahanmuuttajilla ja vähemmistöillä.

Lisäksi apu- ja kausitöistä vallitsee yhä suurempi kilpailu EU:n maahanmuuttajaryhmien ja uusien itäeurooppalaisten tulokkaiden kesken. Tilanne on tällainen erityisesti Saksassa, Espanjassa, Irlannissa, Itävallassa ja Portugalissa. Aputöitä tekeviä itäeurooppalaisia on eniten Saksassa ja Itävallassa.

Edelliseen liittyvä toinen päätelmä on, että maahanmuuttajien ja vähemmistöjen työttömyysluvut ovat paljon korkeammat kuin väestössä keskimäärin. Tilanne on vaikea erityisesti vähän aikaa maassa asuneiden maahanmuuttajien ja pakolaisten keskuudessa.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella EU-maiden vakiotilanteena onkin, että maahanmuuttajien työttömyysluvut ovat kaksi kertaa kantaväestöstä suuremmat, ja vieläkin suuremmat niiden maahanmuuttajien parissa jotka tulevat enemmistöltään islamilaisista maista. Tilanne on tällainen muun muassa Saksan turkkilaisilla, Italian albanialaisilla, tunisialaisilla ja marokkolaisilla, Suomen irakilaisilla ja iranilaisilla, Ruotsin iranilaisilla sekä Iso-Britannian bangladeshilaisilla.

Tässä yhteydessä on syytä mainita, että viime vuosina on kiinnitetty erityistä huomiota ulkomaalaisperäisten akateemisesti koulutettujen henkilöiden huomattavasti keskimääräistä pienempään työllistyneisyyteen, mikä kertonee siitä, että muualla kuin Euroopassa saavutettua ammattitaitoa ei aina tunnusteta ja kunnioiteta EU-maissa saavutetun pätevyuden vertaisena.

Kreikan ja Espanjan raporttien perusteella romanien työttömyys on korkeampaa kuin muiden vähemmistö- ja maahanmuuttajaryhmien. Eräänlainen noidankehä on ollut havaittavissa Kreikan romaniväestön keskuudessa, missä esiintyy korkeiden työttömyyslukujen vanavedessä rikollisuuden kasvua ja entistä suurempaa syrjäytymistä. Kiertelevää elämää viettävän vähemmistön (nk. travellers) korkeat työttömyysluvut ovat erityisenä huolenaiheena Irlannissa.

SUKUPUOLIEROT

Työelämän etnisen jakautumisen lisäksi esiintyy myös sukupuolen perusteella tapahtuvaa jakautumaa. Maahanmuuttaja- ja vähemmistöryhmien naisten työssäkäynti yleensä harvinaisempaa kuin vastaavat luvut valtaväestön tai maahanmuuttaja- tai vähemmistöryhmien miesten keskuudessa. Alimmat työssäkäyntiluvut ovat muslimienemmistöisistä maista tulevilla naisilla (somalilaiset ja libanonilaisnaiset Tanskassa, turkkilaiset naiset Saksassa, pohjoisafrikkalaiset, turkkilaiset ja pakistanilaiset naiset Ranskassa, algerialaiset ja tunisialaiset naiset Italiassa, turkkilaiset ja marokkolaiset naiset Alankomaissa, irakilaiset ja iranilaiset naiset Suomessa sekä pakistanilaiset ja bangladeshilaiset naiset Britanniassa).

Ranskasta, Alankomaista ja Britanniasta saadut raportit osoittavat, että maahanmuuttaja- ja vähemmistöryhmien naisten osuus työvoimasta on kasvamassa, mikä johtunee asenteissa ja sukupolvien välisissä kuiluissa tapahtuneista muutoksista. Esimerkiksi surinamilaista alkuperää olevat naiset ovat mukana työelämässä enemmän kuin syntyperäiset hollantilaiset naiset.

PAPERITTOMAT MAAHANMUUTTAJAT

Työelämän muutos ei ole johtanut pelkästään monien eri työmarkkinoiden kasvuun, vaan myös ”epävirallisiin” työmarkkinoihin, joilla työmahdollisuudet ovat yhä useammin todennäköisesti tilapäisiä, osa-aikaisia tai alihankintaluonteisia. Tältä alueelta löytyy suurempi osuus ulkomaalaisia samoin kuin monia dokumentoimattomia maahanmuuttajia.

”Epävirallisessa” taloudessa toimivien paperittomien maahanmuuttajien luku on erittäin korkea joissakin EU:n jäsenvaltioissa, esim. Kreikassa, Espanjassa, Italiassa ja Portugalissa. Kreikassa lähes kaikkien, niin laillisten tai ”laittomienkin” maahanmuuttajien, uskotaan tekevän epäsäännöllisiä töitä. Italiassa maahanmuuttajista noin yhden kolmanneksen arvioidaan olevan epävirallisissa työsuhteissa. Ilmiö on laajenemassa myös Saksassa, jossa tehdyt arviot osoittavat, että dokumentoimattomien työntekijöiden määrä kaksinkertaistui vuosina 2000 – 2001.

YRITTÄJYYS

On olemassa myös joitakin rohkaisevia merkkejä työmarkkinoilla tapahtuvasta yrittäjyyteen liittyvästä sosiaalisesta liikkuvuudesta. Vaikka itse itsensä työllistävien henkilöiden prosenttiosuus onkin kantaväestön keskuudessa maahanmuuttajia ja vähemmistöjä korkeampi, omaa työtään tekevien maahanmuuttajien määrä on kasvamassa EU:n jäsenvaltioissa ainakin Saksasta, Kreikasta, Ruotsista ja Britanniasta saatujen tietojen perusteella. Itse itsensä työllistäneiden maahanmuuttajien määrä on kolminkertaistunut Ruotsissa 1990-luvun alun jälkeen ja yli kaksinkertaistunut Saksassa vuoden 1982 jälkeen. Kreikassa hiljattain tehty ulkomaalaisten yrittäjyyttä koskeva tutkimus osoittaa yhä useampien kannattavien yritysten olevan etnisten vähemmistöjen käsissä.

Iso-Britannian aasialaisten vähemmistöjen parissa itsensä työllistäneiden prosenttiosuus on korkeampi kuin valtaväestöllä.

I.3 Syrjintätapaukset työmarkkinoilla

ILMOITUKSIA ETNISESTÄ JA RASISTISESTA SYRJINNÄSTÄ

Maahanmuuttajien korkeita työttömyyslukuja voisi monissa maissa pitää syrjinnän mittareina. Se ei kuitenkaan aina ilmene syrjintää koskevien ilmoitusten määrässä, sillä vaikka määrä (tilastoja pitävissä) jäsenvaltioissa onkin kasvussa, se ei vielääkään ole kovin korkea. Ilmoitusten määrän kasvu voi johtua asiaan erikoistuneen erityiselimen olemassaolosta tai sen toiminnan tehokkuudesta.

Alankomaissa 40 syrjinnän vastaista työtä tekevää toimistoa rekisteröivät vuoden 2001 aikana yhteensä noin 1300 rasistista tai etnistä syrjintää koskevaa valitustapausta, mikä on 11 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Työhön liittyvät valituksen eivät kuitenkaan lisääntyneet. Ruotsissa etnistä syrjintää käsittelevälle asiamiehelle tehtiin vuoden 2001 aikana 164 valitusta työmarkkinoilla tapahtuneesta syrjinnästä. Tämä oli seurausta uudesta työmarkkinoita koskevasta syrjinnän vastaisesta lainsäädännöstä. Belgian CEOOR on havainnut merkittävää lisääntymistä valitusten määrässä viime vuosina. Ranskassa hiljattain käyttöön otettu 114/CODAC-järjestelmä rekisteröi vuonna 2001 808 ammatteihin liittyvää valitusta, joista 397 liittyi työn saantiin. Espanjassa etnistä syrjintää koskevia tilastoja pitävä *SOS racism* ilmoittaa valitusten määrän moninkertaistuneen viime vuosina.

Raportit osoittavat, että jotkut työnantajat käyttävät kielitaidon puutetta syrjintävälineenä. Esimerkiksi Tanskasta ja Suomesta tulevat raportit kertovat, että kohtuuttoman korkeita valtakielen osaamista koskevia vaatimuksia vaatimattomissakin työtehtävissä voidaan käyttää poissulkemisen perusteena. On myös voitu havaita, että maahanmuuttajia kohdellaan hakemusmenettelyn yhteydessä eri tavalla kuin muita hakijoita. Yhä uudelleen esiin nousevana ongelmana on ollut musliminaisten huivin käyttö työpaikoilla (Saksa, Tanska, Alankomaat).

ETNISTÄ TAI RASISTISTA SYRJINTÄÄ KOSKEVAT OIKEUSTAPAUKSET

Työmarkkinoilla tapahtuva syrjintä ja epätasa-arvoinen kohtelu ilmenevät erityisesti työhönotto- ja valintamenettelyjen yhteydessä. CEOOR:n mukaan vuonna 2001 tehtiin Belgian kolmella eri alueella valituksia marokkolaiseen alkuperään liittyvästä syrjinnästä vähemmän vaativien työtehtävien hakemisen yhteydessä. Belgiassa toimivan erityiselimen toinen esimerkki koski siivoojaa, jota kiusattiin sanallisesti työpaikan keskusradion avulla. Ranskassa tuomittiin kahdessa oikeusjutussa työnantajia, jotka olivat jättäneet nimenomaan ulkomaalaiset syrjään työnhausta. Alankomaissa tasa-arvoista kohtelua käsittelevä komissio käsittelee vuonna 2001 yli 30 työmarkkinoiden syrjintään liittyvää tapausta. Puolessa tapauksista työnantajan havaittiin rikkoneen tasa-arvoista kohtelua koskevaa lakia, alkaen eriarvoisuudesta palkkauksessa ja kohtelusta työhönotossa aina työpaikalla tapahtuvaan kiusaamiseen saakka. Tapauksia ratkaistaan usein myös osapuolten välisten neuvottelujen avulla. Ruotsin tasa-arvoasiamies käsittelee vuonna 2001 262 tapausta, joista 32 ratkaistiin sovittelun avulla.

I.4 Syrjinnän torjunta, integraatio ja muut työmarkkinoiden monimuotoisuutta edistävät hyvät käytännöt

Vuoden 2001 aikana monet hallitusaloitteet kohdistuivat työllisyyteen seuraten samalla yhteisön tavoitetta Euroopan sosiaalisen mallin modernisoimiseksi².

SYRJINNÄNVASTAISET TOIMINTASUUNNITELMAT

Jäsenvaltioiden hallitusten tai laajempien väestökerrosten piirissä käynnistyi konsultointimenettelyjä neuvoston direktiivien siirtämiseksi kansalliseen lainsäädäntöön. Vuonna 2001 esiteltiin rasismien, muukalaisvihan ja syrjinnän vastaiset kansalliset toimintasuunnitelmat Belgiassa, Irlannissa, Suomessa ja Ruotsissa.

Vuonna 2001 otettiin Saksassa käyttöön XENOS-ohjelma, jonka tarkoituksena on edistää syrjäytymisen ja syrjinnän vastaisia toimia työmarkkinoilla sekä edistää keskinäistä ymmärtämystä tukemalla yhteisiä työ- ja koulutushankkeita. Kohderyhmänä olivat erityisesti nuoret.

INTEGRAATIOPOLITIikka JA KÄYTÄNNÖN TOIMET

Vuoden 2001 aikana esiteltiin monia aloitteita maahanmuuttajien ja vähemmistöjen integraation edistämiseksi ja monimuotoisuuden lisäämiseksi työmarkkinoilla. Alankomaiden hallitus puuttui vähemmistöjen työllisyystilanteeseen antamalla lain vähemmistöjen osallisuuden edistämiseksi. Laissa vaaditaan, että työnantajien toiminnassa heijastuu yrityksen ympäristön työvoiman etninen kokoonpano. Vaikka laissa ei asetetakaan sanktioita, yli 70 % yrityksistä noudatti velvoitteita vuonna 2001.

Toinen hyvä käytäntö Alankomaissa on aloite, jonka avulla pyritään luomaan lisää työllistymismahdollisuuksia etnisille vähemmistöille ”Headway for Minorities” -hankkeen avulla. Menestykselliseksi osoittautui vuonna 2001 myös ”Entrepreneurs achieve more” -hanke. Samoin Ruotsissa toteutetun ”matching jobs” -hankkeen tulokset olivat menestys. Hankkeessa keskitytään löytämään työpaikkoja, jotka vastaavat etniseen vähemmistöön kuuluvien hakijoiden taitoja. Hallituksen käynnistämien hankkeiden lisäksi Ruotsin naisjärjestöt käynnistivät kampanjan ”Immigrant women – a potential resource” rohkaistakseen maahanmuuttajanaisia kouluttautumaan työllisyysmahdollisuuksiensa parantamiseksi.

Saksassa tehtiin aloite ulkomaalaisten työlupasäädösten muuttamiseksi niin, että ne parantaisivat maahanmuuttajien ja vähemmistöjen integroitumista työmarkkinoille. Italiassa toteutettiin vuoden 2001 aikana maahanmuuttolain muutos ja otettiin käyttöön kausityöläisiä koskeva periaate, jonka mukaan he voivat jäädä maahan, jos heillä on työsopimus. Aloitteita tehtiin myös dokumentoimattomien maahanmuuttajatyöntekijöiden tilanteen järjestämiseksi Espanjassa, Kreikassa, Italiassa ja Portugalissa. Kreikassa hallitus on esittänyt lakia, joka mahdollistaa monien maahanmuuttajien rekisteröitymisen.

Suurimmassa osassa jäsenvaltioita tehtiin aloitteita maahanmuuttajien tukemiseksi integraatioprosessissa ja työpaikan löytämisessä. Näitä olivat mm. kielikoulutus, terveysalan kulttuurista monimuotoisuutta koskevat ohjeistot sekä etniseen syrjintään ja epätasa-arvoiseen työmarkkinakohteluun erikoistuneet yksiköt.

² Employment in Europe 2001. Recent Trends and Prospects. Euroopan komissio, työllisyys- ja sosiaaliasioiden pääosasto Käsikirjoitus valmistunut kesäkuussa 2001.

II EUMC:N TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

II.1 RAXEN

EUMC saattoi vuoden 2001 aikana toimintakuntoon RAXEN -verkoston, jossa on mukana 15 kansallista informaatiokeskusta (National Focal Points), yksi jokaisesta jäsenvaltiosta. Kansalliset keskuksat ovat EUMC:n kansallisen tason toimijoita tiedonkeruussa ja tutkimusraporttien laadinnassa. Niitä pyydetään perustamaan kansallisia tietoverkkoja, joissa ovat mukana kentän tärkeimmät toimijat, jotka voivat olla esim. hallituksen laitoksia, hallituksista riippumattomia organisaatioita (NGO), erityiselimiä tai työmarkkinaosapuolia. Tällä tavalla kansalliset informaatiokeskukset toimivat tiedonkeruun kansallisen tason koordinoijina.

Vastauksena tarjouskilpaluun EUMC sai 21 hakemusta kaikista jäsenvaltioista. Alan asiantuntijoista, Euroopan komission edustajista ja EUMC:n henkilöstöstä koostuva valintalautakunta kokoontui huhtikuussa 2001 arvioimaan hakemukset ennalta asetettujen kriteerien mukaisesti. Valitun 15 kansallisen informaatiokeskuksen kanssa tehtiin sopimukset kesäkuussa 2001 (yhden vuoden sopimukset, jotka ovat uudistettavissa kolmen vuoden ajaksi). Organisaatiot ovat hyvin erilaisia: joissakin maissa pääasiallisena yhteistyökumppanina on jokin julkinen tutkimuslaitos tai erityiselin, kun taas joissakin toisissa maissa riippumaton organisaatio toimii kansallisena informaatiokeskuksena. Luettelo kansallisista informaatiokeskuksista löytyy keskuksen web-sivuilta: <http://eumc.eu.int/projects/raxen/nfp.htm>

15 kansallisen informaatiokeskuksen tehtävät koostuivat vuoden 2001 aikana tiedonkeruusta ja ”kartoitusharjoituksesta” niissä maissa, joissa tätä ei tehty vielä vuonna 2000. **Tiedonkeruun** tavoitteena on tunnistaa rasismiin, muukalaisvihaan, antisemitismiin sekä suoraan ja epäsuoraan syrjintään liittyviä avaintekijöitä sekä osoittaa niiden kehitystrendejä. Vuoden 2001 aikana pidettiin keskeisinä neljää aluetta: Rasistinen väkivalta, lainsäädännön muutokset, syrjintä työmarkkinoilla ja koulutuksessa. EUMC sai vuoden 2001 loppuun mennessä kerätyn datan tulokset.

Tiedonkeruun lisäksi suoritettiin ”**kartoitusharjoitus**” niissä kahdeksassa maassa, joissa sellaista ei oltu suoritettu vuoden 2000 aikana. Tavoitteena oli selvittää, millaista tietoa on olemassa, missä ja kenen hallussa. Lisäksi kartoitettiin, millaista rasismin, muukalaisvihan ja antisemitismin vastaista toimintaa jäsenmaissa on vuoden 1995 jälkeen. Tarkoituksena on saada koko EU:n kattava yleiskatsaus niistä kansallisen tason julkisista tai hallituksista riippumattomista organisaatioista ja elimistä, jotka osallistuvat rasismin, muukalaisvihan ja antisemitismin vastaiseen taisteluun, samoin kuin niiden aktiviteeteista, käytössä olevista asiakirja-aineistoista ja julkaisuista.

Vuoden 2001 loppuun mennessä EUMC:lle toimitetut 15 jäsenvaltiossa toteutetun ”kartoitusharjoituksen” tulokset ovat saatavilla EUMC:n web-sivuilla. Niihin pääsee käsiksi joko lataamalla kunkin maan tiedot sisältävät kokonaiset excel -asiakirjat web-sivuilta: <http://eumc.eu.int/projects/raxen/outcome/mapping/> tai tekemällä web-sivuilla avainsanoihin perustuvan tuloshauun: <http://eumc.eu.int/projects/raxen/outcome/mapping/mapping-lars.htm>

Kaikkien tähän mennessä kerättyjen ”kartoitusharjoitusten” tulokset ovat nähtävissä osoitteessa: <http://www.raxen.eumc.eu.int>. Vuonna 2002 otettiin käyttöön entistä käyttäjäystävällisempi hakukone.

NOPEA VASTAUS ISLAMOFobiaan EU:ssa

Yhdysvalloissa syyskuun 11. päivänä tapahtuneiden terrori-iskujen jälkeen EUMC pyysi kansallisia informaatiokeskuksia laatimaan lyhyen raportin vähemmistöyhteisöissä (erityisesti muslimiyhteisöissä) vallitsevasta tilanteesta ottaen erityisesti huomioon seuraavat näkökohdat:

- väkivaltaiset tai aggressiiviset toimet ja EU-maiden väestön asennemuutos etnisiä, kulttuurisia ja uskonnollisia vähemmistöjä, erityisesti muslimi-/islamilaista yhteisöjä kohtaan, mutta myös muita sellaisia haavoittuvia ryhmiä kohtaan, jotka liittyvät Yhdysvaltain viimeaikaisiin terrori-iskuihin;
- hyvät käytännöt ennakkoluulojen, väkivallan ja aggressioiden vähentämiseksi;
- poliitikkojen ja muiden mielipidejohtajien reaktiot samoin kuin aloitteet poliittisten vastakkainasettelujen ja kielteisten kansallisten suuntausten torjumiseksi.

4 lokakuuta 2001 saatiin valmiiksi ja yhdessä lehdistötiedotteen kanssa jaettavaksi yhteenvetoraportti muslimeja vastaan kohdistetuista verbaalisista ja fyysisistä hyökkäyksistä.

Kansallisia informaatiokeskuksia on lisäksi pyydetty laatimaan kaksi kuukausiraporttia (lokakuun loppu ja marraskuun loppu) ja tekemään yhteenvedon koko 11. syyskuuta – 31. joulukuuta väliseltä ajanjaksolta. Ensimmäinen näistä raporteista julkaistiin 28. marraskuuta.

Kaikki maakohtaiset raportit ja tulosten perusteella koottu vertailututkimus ovat nähtävillä web-sivuilla: <http://eumc.eu.int/publications/terror-report/index.htm>

II.2 Pyöreän pöydän tilaisuudet

Alla lueteltujen kansallisten pyöreän pöydän konferenssien lisäksi vuonna 2001 järjestettiin kolme erityistä pyöreän pöydän keskustelua.

- Euroopan pyöreän pöydän konferenssi 20. – 21. syyskuuta 2001 Wienissä. Konferenssiin osallistui kansallisten pyöreän pöydän organisaatioiden edustajia kaikista EU:n jäsenvaltioista. Työpajoissa keskityttiin seuraaviin neljään alueeseen: Hallituksista riippumattomien organisaatioiden yhteistyömahdollisuudet; kansalliset pyöreät pöydät ja yksityiset säätiöt; Euroopan rasmin ja muukalaisvihan vastainen verkko RAXEN ja sen yhteistoiminta kansallisten pyöreän pöydän organisaatioiden kanssa; rasmin ja muukalaisvihan vastaiset toimet Euroopassa. Rotusyrjintää koskeva direktiivi ja sen sovellusmenettely Amsterdamin sopimuksen 13 artiklan mukaisesti; poliittisten puolueiden rasmin ja muukalaisvihan vastainen peruskirja.
- ”Intercultural Competence” -työpaja 26. – 27. huhtikuuta 2001 Wienissä. Vuoden 2000 pyöreän pöydän konferenssissa kulttuurien välinen kasvatus todettiin avainkysymykseksi. Sen vuoksi EUMC järjesti 26. – 27. huhtikuuta Wienissä tämän työpajan kansallisten pyöreän pöydän organisaatioiden valtuutetuille ja asiantuntijoille. Tavoitteena oli helpottaa hyvien käytäntöjen vaihtoa monikulttuurisessa osaamisessa ja koulutuksellisessa monimuotoisuudessa. Erikoispuheenvuoroissa esiteltiin ja keskusteltiin monikulttuurisen osaamisen malleista sekä edistettiin alan ”hyvien käytäntöjen” vaihtoa.
- Saksan Freiburgiin kokoontui 11. kesäkuuta 2001 ensimmäinen ranskalais-saksalainen bilateraalinen pyöreän pöydän kokous Ranskan ja Saksan päämiesten 77. huippukokouksen yhteydessä. Hallitusten, hallituksista riippumattomien organisaatioiden, erityiselinten, työmarkkinaosapuolten, akateemisten yhteisöjen, maahanmuuttaja- ja

vähemmistöjärjestöjen, uskontokuntien ja siviiliyhteiskunnan avainedustajat olivat osanottajina tässä kokouksessa, jossa pidettiin kolme työpajaa seuraavista aiheista: Ehkäisy – monikulttuurisen demokratia- ja suvaitsevaisuuskasvatuksen mallit, uhreille annettava tuki, ja syrjinnän vastainen taistelu.

Vuoden 2001 aikana kansallisia pyöreän pöydän keskusteluja järjestettiin 11 jäsenvaltiossa: Belgia (useita kertoja vuoden aikana), Tanska (Baton-konferenssi: yli 900 osallistujaa), Saksa (kaksi tapaamista), Kreikka, Ranska (kuukausittain), Irlanti, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Suomi ja Iso-Britannia (kaksi tapaamista).

Kansallisissa pyöreän pöydän tilaisuuksissa keskusteltiin hyvinkin monenlaisista eri aiheista: muukalaisvihamielisen väkivallan ja rasististen välikohtausten rekisteröinti, muslimien vastaiset reaktiot terroriuhkokaisten jälkeen, rasismin ja muukalaisvihan vastaiset keinot, paikalliset perinteet integraatiossa ja suvaitsevaisuustyössä, uusi integraatiopolitiikka, maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikka ja lähentyminen yhteisöön, EU:n syrjinnän vastaisen lainsäädännön soveltaminen sekä maailmanlaajuisen rasismikonferenssin seurantakeinot.

II.3 EUMC:n tutkimusprojektit

Verkostojen luomisen ja datan keräämisen lisäksi EUMC käynnistää tutkimushankkeita tutkiakseen ja selvittääkseen rasismin, muukalaisvihan ja antisemitismin laajuutta, syitä ja seurauksia sekä niiden torjuntaa koskevia hyviä käytäntöjä. Vuoden 2001 aikana EUMC julkaisi toukokuussa 2000 tehdyn EUROBAROMETRI-tutkimuksen tulokset sekä käynnisti kolme uutta hanketta, jotka saatetaan päätökseen vuonna 2002. Tulokset julkaistaan, ja myös ne ovat saatavilla EUMC:n web-sivuilla: (<http://eumc.eu.int>).

EUROBAROMETRI-KYSELYTUTKIMUS VUODELTA 2000

EUROBAROMETRI on Euroopan komission käyttämä työväline Euroopan maiden kansalaisten mielipiteiden säännölliseksi tutkimiseksi. EUMC lisäsi kysymysvalikoiman vakioversioon muutamia kysymyksiä EU-maiden vähemmistöryhmiin kohdistuvista asenteista. Mielipidekyselyn tulokset perustuvat 16 000 EU-maiden kansalaisen henkilökohtaiseen haastatteluun (kukin haastattelu noin tunnin pituinen). Koko raportti sekä läntisen ja itäisen Saksan tilannetta koskeva erityistutkimus on julkaistu EUMC:n web-sivuilla: <http://eumc.eu.int/publications/index.htm>.

MAAHANMUUTTAJIEN KOKEMUKSIA RASISMISTA JA SYRJINNÄSTÄ

Hankkeella on kaksi tavoitetta. Tavoitteena on tutkia empiirisesti maahanmuuttaja- ja vähemmistöryhmien kokemuksia rasismista ja syrjinnästä EU:n 15 jäsenvaltiossa. Toisaalta tavoitteena on kehittää tietojen vertailtavuutta käyttämällä Tanskassa, Suomessa ja Ruotsissa kehitettyä menetelmää mallina muille 12 jäsenvaltiolle. Vuoden 2001 aikana käynnistettiin kaksi tutkimusta, yksi Italiassa ja toinen Alankomaissa.

RASISMI MAASEUDULLA

Tutkimuksen tavoitteena on kuvata, analysoida ja vertailla maaseutualueiden rasismia ja syrjintää vastakohtana kaupunki- ja suurkaupunkialueiden vastaaviin ilmiöihin Euroopan yhteisössä ja sen jäsenmaissa. Tutkimuksessa kehitellään tutkimustuloksia koskevan luettelon lisäksi maaseudun rasismin käsitettä, kuvaillaan ja analysoidaan haavoittuvia ryhmiä, rasismin ja syrjinnän eri muotoja, niiden syitä ja seurauksia sekä tuodaan esiin esimerkkejä hallitusten aloitteista rasismin ja syrjinnän ehkäisemiseksi maaseutualueilla.

MONIKULTTUURINEN KOULUTUS

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää toimivia keinoja monikulttuurisen opetuksen edistämiseksi internetin kautta. Tutkimuksen alussa esitellään luokittelu sellaisista englanninkielisistä internet-sivuista, jotka on suunnattu lapsille ja nuorille (5 – 21 v.) sekä ala- ja yläasteen opettajille. Web-sivuja evaluoidaan ja arvioidaan monikulttuurisissa ympäristöissä asuvien lasten haastattelujen avulla.

II.4 EUMC-työpajat

Työpajoja käynnistämällä EUMC avaa ovet keskusteluille ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa aiheista, jotka liittyvät EUMC:hen sen kehitellessä hankkeitaan, menetelmiään, strategioitaan ja suosituksiaan. Vuonna 2001 EUMC oli mukana yhteensä kymmenen eri alan työpajan järjestelyissä. Niistä viisi liittyi RAXENin tiedonkeruuseen. Pöytäkirjat ja muuta työpajoja koskevaa tietoa on saatavilla EUMC:n web-sivuilla: (<http://eumc.eu.int>).

II.5 Yhteistyö EU:n toimielinten ja kansainvälisten organisaatioiden kanssa

YHTEISTYÖ EU:N TOIMIELINTEN KANSSA

Yhteistyö Euroopan komission kanssa

Euroopan komission ja EUMC:n välinen aiesopimus allekirjoitettiin vuoden alussa. Aiesopimus asettaa puitteet suorille yhteyksille ja esittää Euroopan komission pääosastojen kanssa tehtävän konkreettisen yhteistyön alueet. Yhteistyön kohteeksi sopiviksi alueiksi havaittiin aiempaa nopeampi ja laajempi tiedonvaihto, näiden alueiden asiantuntijatuki sekä yhteisen toiminnan jatkuminen. Vuoden aikana järjestettiin useita aiesopimuksen seurantatapaamisia Tärkeimmät mukana olleet pääosastot olivat työllisyyden ja sosiaaliasioiden, oikeus- ja sisäasioiden, koulutuksen ja kulttuurin, tutkimuksen, laajentumisasioiden sekä ulkosuhteiden PO:t.

Euroopan komission kutsumana EUMC osallistui myös seuraaviin toimintoihin:

- Julkinen kuuleminen, joka koski komission tiedonantoa neuvostolle turvallisemman tietoyhteiskunnan luomisesta (KOM 890/2000).
- Komission työpaja Euroopan unionin turvallisemman internet-toimintasuunnitelman tulevaisuudesta.
- Yhteisön rasismia ja muukalaisvihaa käsittelevän toimintaohjelman ohjelmakomitean kaksi tapaamista.
- Osallistuminen yksiköiden väliseen “Mainstreaming Anti-racism” –ryhmään.
- Rasismin vastaisen maailmankonferenssin valmistelutapaaminen.
- Laajentumisasioiden PO:n järjestämä mustalaisasioiden yhteyspisteiden tapaaminen.
- Useita tutkimuksen pääosastoon kuuluvan sosioekonomisen pohjan parantamista käsittelevän yksikön järjestämiä, erityisesti “Racism and xenophobia: Key issues, mechanisms and Policy opportunities”.
- Mukana laatimassa ehdotusta komission puitepäätökseksi rasismin ja muukalaisvihan torjunnasta sekä asiantuntijalausannon antajana edellä esitettyä ehdotusta käsittelevässä Euroopan parlamentin komiteassa.

Yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa

EUMC osallistui moniin EP:n kokouksiin ja kuulemistilaisuuksiin, erityisesti kansalaisvapauksia ja –oikeuksia sekä oikeus- ja sisäasioita käsittelevässä komiteassa, sekä lisäksi muissa komiteoissa ja poliittisissa ryhmissä Euroopan parlamentin ja EUMC:n pyynnöstä. EUMC esitteli vuosikertomuksensa Euroopan parlamentin kansalaisvapauksia ja –oikeuksia sekä oikeus- ja sisäasioita käsittelevälle komitealle.

EUMC oli vuonna 2000 mukana laatimassa perusoikeustilannetta EU:ssa käsittelevää EP:n raporttia, jonka valmisteli kansalaisvapauksia ja –oikeuksia sekä oikeus- ja sisäasioita käsittelevä komitea.

Yhteistyö alueiden komitean kanssa

Alueiden komitean jäseniä kävi vierailulla EUMC:ssä Wienissä EUMC:n toimintaa koskevan raportin laatimisen yhteydessä. Myöhemmin yhteistyö alueiden komitean kanssa on lisääntynyt merkittävästi. EUMC on ottanut alueellisia ja paikallisia viranomaisia mukaan toimintaansa esim. niin, että tietoa sekä jaetaan alueellisille ja paikallisille viranomaisille että kerätään niiltä.

EUMC esitteli alueiden komitealle tutkimuksen “Situation of Islamic Communities in five European Cities” tuloksia. Kyseessä oli esimerkki yhteisestä toiminnasta, johon myös alueiden komitean kannanotto rohkaisee. Tutkimus nosti esiin kaikkialla Euroopassa paikallistasolla tehtävän työn tärkeyden.

Suhteet EU:n jäsenvaltioiden hallituksiin

EUMC pyysi EU-maiden hallituksia nimittämään hallitusten yhteyshenkilöt, joiden tarkoituksena on parantaa EU-maiden hallitusten ja EUMC:n välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti tukea RAXEN-verkoston perustamista ja sen toimintaa kansallisella tasolla, tarjota foorumi tietojen vertailtavuudesta käytävälle keskustelulle, parantaa hyvien käytäntöjen jakamista jäsenvaltioiden kesken ja käsitellä kyselyjä samoin kuin parantaa EUMC:n vuosikertomuksen laadintaan liittyvää yleistä tiedon koordinointia ja vaihtoa. Vuoden loppuun mennessä EUMC oli vastaanottanut EU-maiden hallitusten tekemät nimitykset, ja sen on määrä toimia yhteyshenkilöiden ensimmäisen tapaamisen isäntänä vuoden 2002 alussa.

YHTEISTYÖ MUIDEN KANSAINVÄLISTEN ORGANISAATIOIDEN KANSSA

Yhteistyö Euroopan neuvoston rasismin ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) kanssa

EUMC ja Euroopan neuvoston alainen ECRI pitivät yhteistapaamisen Wienissä keskinäisen yhteistyönsä arvioimiseksi sekä täydentävien toimintojen löytämiseksi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Tapaamisessa inventoitiin organisaatioiden välisen yhteistyön kehittymistä sekä vedettiin suuntaviivoja yhteistyön voimistamiselle. Keskustelun aiheina olivat Euroopan unionin (EU) laajentuminen, poliittinen kehitys laajentuneen Euroopan neuvoston puitteissa kiinnittäen erityistä huomiota EU:n 15 hakijamaahan sekä lisäksi tulevat hankkeet.

Voimistettavan yhteistyön kohteiksi havaittiin seuraavia toimintoja: EUMC:n ja ECRI:n välisten pyöreän pöydän tilaisuuksien järjestäminen, ECRI:n osallistuminen EUMC:n pyöreän pöydän tilaisuuksiin ja EUMC:n osallistuminen ECRI:n pyöreän pöydän tilaisuuksiin erityisesti

hakijamaissa; osallistuminen aihekohtaisiin erityistyöpajoihin; täydentävien työohjelmien löytäminen ja laatiminen. Päätettiin myös lisätä yhteistyötä operationaalaisella tasolla ja sovittiin, että molempien organisaatioiden henkilöstön pitäisi tavata operationaalaisella tasolla kerran vuodessa.

Kreikassa järjestettiin EUMC:n ja ECRI:n järjestämä pyöreän pöydän tilaisuus, jonka aiheena oli poliittisten puolueiden peruskirja rasismista vapaan yhteiskunnan puolesta.

Romaninaisten terveydenhuoltopalvelujen saatavuutta koskeva yhteishanke on edelleenkin keskeisessä asemassa EUMC:n, Euroopan neuvoston ja OECD:n välisessä yhteistyössä. Vuoden aikana kokoonnuttiin useamman kerran viimeistelemään hanke-ehdotusta sekä käynnistettiin hankkeeseen liittyviä toimintoja.

EUMC osallistui lisäksi Euroopan neuvoston romani-/mustalaisasioiden asiantuntijaryhmän kevätkokoukseen. Yhteistyö OECD:n kanssa jatkui, ja EUMC:n edustaja piti inhimillistä lisäulottuvuutta käsittelevän esitelmän suvaitsevaisuutta ja syrjimättömyyttä käsittelevässä kokouksessa.

Työ Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) kanssa

EUMC osallistui vuoden aikana YK:n rasisminvastaisen maailmankonferenssin istuntojen välisen avoimen työryhmän kahteen valmistelukokoukseen ja kokoukseen Genevessä. Varsinaiseen maailmankonferenssiin Etelä-Afrikan Durbanissa osallistui kaksi EUMC:n jäsentä osana Euroopan yhteisön valtuuskuntaa. EUMC:n tehtävänä oli antaa toimintakenttäänsä kuuluvaa asiantuntija-apua Euroopan yhteisölle ja sen jäsenvaltioille neuvotteluprosessin kuluessa. EUMC nosti erityisesti esiin seuraavia alueita: tiedonkeruun parantaminen, aiempaa voimaperäisempi alueellinen yhteistyö, kiinteiden mekanismien rakentaminen rasismiin seuraamiseksi ja kansainvälisten organisaatioiden koordinoinnin parantamiseksi, jotta rasismiin ja sen tämänhetkisiin ilmentymiin voidaan puuttua tehokkaasti.

EUMC osallistui YK:n kansainväliseen uskonnonvapautta ja syrjimättömyyttä käsittelevään neuvoa antavaan konferenssiin Madridissa. Konferenssin toisena järjestäjänä oli Espanjan hallituksen lisäksi YK:n uskonnollista suvaitsemattomuutta käsittelevä erityisasiantuntija.

EUMC aloitti myös yhteistyön YK:n rotusyrjinnän poistamiskomitean CERD:n kanssa vastaamalla CERD:n esittämään pyyntöön saada EUMC:n tuottamaa tietoa ja asiakirja-aineistoa.

II.6 Tiedotus, PR-toiminta ja media

Vuoden 2001 aikana EUMC kehitti edelleen näkyvyyttään avainkohderyhmien ja suuren yleisön parissa. EUMC:n toimintaa koskeva mediakattavuus oli merkittävää koko vuoden ajan, ja suuren yleisön kiinnostus heijastui myös käyntien lisääntymisenä EUMC:n web-sivuilla. Monet lehdistön edustajat ovat kirjanneet EUMC:n merkittävien rasismia, muukalaisvihaa ja suvaitsemattomuutta käsittelevien tietolähteiden joukkoon, ja vuonna 2001 EUMC:n henkilöstö oli yhteydessä yli 300 journalistiin puhelimitse, keskuksen tehtyjen vierailujen muodossa, lehdistökonferensseissa sekä erilaisissa tapahtumissa eri puolilla Eurooppaa. Pääasiassa EU:n jäsenmaiden sanoma-, aikakausi- ja tiedotelehdissä sekä web-sivuilla julkaistiin vuoden aikana yli 1 000 artikkelia, joissa viitattiin EUMC:n toimittamaan tietoon. EUMC oli mukana myös yli 100 haastattelussa radiossa ja televisiossa eri puolilla Eurooppaa.

Vuoden viisi suurempaa lehdistötilaisuutta olivat seuraavat: Eurobarometri-tutkimuksen julkistaminen (Bryssel ja Berliini), eurooppalaisten säätiöiden liiton kanssa laaditun yhteisjulkaisun julkaiseminen (Tukholma) sekä vuoden 2000 vuosikertomuksen julkaiseminen (Bryssel ja Wien). Lisäksi EUMC julkaisi vuoden aikana 16 lehdistötiedotetta. Lehdistötiedotteiden sisältönä oli pääasiassa tietoa, joka kertoi sekä EUMC:n toiminnoista ja työn tuloksista että rasismia ja muukalaisvihaa koskevan tarkkaavaisuuden tarpeellisuudesta Euroopassa.

II.7 Osallistuminen konferenssiin

EUMC pyrki olemaan esillä aktiivisena osapuolena tai osallistujana monissa rasismia ja muukalaisvihaa käsitelleissä konferensseissa. Seuraavassa joitakin esimerkkejä EUMC:n edustajien osallistumisesta: Tukholman kansainvälinen suvaitsemattomuuden vastainen foorumi tammikuussa, eurooppalaisten säätiöiden liiton vuosikokous toukokuussa, ranskalais-saksalainen huippukokous kesäkuussa, FIFA:n rasismia vastainen konferenssi heinäkuussa, YK:n maailmanlaajuinen rasisminvastainen konferenssi syyskuussa, B'nai Brithin ensimmäinen Eurooppa-konferenssi marraskuussa, CivisEurope -mediakonferenssi marraskuussa sekä puheenjohtajamaiden Ruotsin ja Belgian järjestämät tapahtumat ja konferenssit. EUMC:n edustajia oli lisäksi mukana noin 110 konferenssissa, tapaamisissa, seminaarissa ja kuulemistilaisuudessa yhdessä hallituksista riippumattomien järjestöjen kanssa sekä eri yliopistojen laitosten sosiaalipolitiikan alan tilaisuuksissa, mikä osaltaan myös painotti EUMC:n roolia rasismia ja muukalaisvihaa vastaisen taistelun verkko-organisaationa ja liikkeelle panevana voimana. EUMC:n Wienin keskuksessa vieraili lisäksi 840 poliittisten puolueiden, julkisten viranomaisten, yliopistojen, kansainvälisten laitosten ja koulujen edustajaa tarkoituksenaan saada tietoa EUMC:n tavoitteista ja toiminnasta.

II.8 Muut julkaisut

Vuoden 2001 aikana EUMC toi markkinoille useita julkaisuja, mm. seuraavat:

- Vuoden 2000 vuosikertomus
- Attitudes towards minority groups in Europe (Eurobarometri-tutkimus)
- Funding minorities and Multiculturalism in Europe: Directory on combating racism and xenophobia (yhteinen julkaisu EFC:n kanssa)
- Tackling intercultural conflicts: Finding approaches to solutions
- Anti-Islamic reactions within the EU after 11 September 2001 (julkaisu 1 ja 2)
- Situation of Islamic Communities in five European Cities
- Report on French-German Round Table

EQUAL VOICES-LEHTI

Vuonna 2001 EUMC alkoi uudelleen julkaista lehteä Equal Voices uudessa muodossa 5000 kappaleen painoksen. Neljännesvuosittain ilmestyvä lehti antoi tietoa ajankohtaisista tapahtumista ja kehityksestä, tutkimustuloksista sekä jäsenmaissa käytössä olevista hyvistä käytännön toimista.

EUMC NEWS-TIEDOTE

EUMC:n tiedotetta alettiin julkaista helmikuussa 2001. Tarkoituksena on julkaista tuoretta ja asianmukaista tietoa ja uutisia EUMC:n tekemistä uusista aloitteista. Tiedotteessa kerrotaan myös syrjinnän, rasmin ja muukalaisvihan tilanteesta Euroopassa ja EU:n 15 jäsenvaltiossa. Tiedotetta jaetaan 4000 lukijalle.

II.9 Web-sivut

Vuoden 2001 aikana myös keskuksen web-sivut toimittivat tietoa keskuksesta ja sen toiminnasta. Web-sivut ovat osoittautuneet käyttökelpoiseksi työvälineeksi tiedon nopeassa levittämisessä sekä hyväksi välineeksi tällaisen tiedon hakemisessa. Vuoden 2001 toisella puoliskolla EUMC kaksinkertaisti online-tiedon määrän. Tietoa oli saatavilla englanniksi, sekä yhä enemmän myös ranskaksi ja saksaksi. Joissakin tapauksissa tietoa jaettiin myös muilla virallisilla kielillä.

Uuden tiedon suuren määrän hallitsemiseksi EUMC:n websivut ovat kävijöilleen työkalu, jonka avulla viimeisimmän tiedon hankkimiseen kuluva aika saadaan mahdollisimman lyhyeksi. Uusimmassa muodossaan ("last update page") (<http://eumc.eu.int/general/lastupdate.htm>) sivut tarjoavat aikajärjestyksessä olevan luettelon kaikesta sivuille talletetusta tiedosta. Erikoistiedon suuntaan rakennettu linkki saa sivuille tulleen vierailijan tuntemaan saavansa palvelua.

Web-sivuilla kävi tammikuussa päivittäin 233 vierailijaa (4096). EUMC web-sivuilla oli vuonna 2001 yhteensä 109 289 kävijää (1 780 476 kertaa) verrattuna 70 998 kävijään (1 011 914 kertaa) vuonna 2000.

II.10 Hallintoneuvosto ja johtokunta

Hallintoneuvosto tekee EUMC:n toimintaa ja talousarviota koskevat päätökset. Se vastaa myös vuosikertomuksen levittämisestä sekä sen päätelemistä ja asiantuntijalausunnoista. Hallintoneuvostoon kuuluu 18 jäsentä: jokaisen EU-maan nimittämä yksittäinen henkilö sekä Euroopan parlamentin, Euroopan neuvoston ja Euroopan komission edustajat. Jokaisella jäsenellä on samalta pohjalta nimitetty varajäsen. Hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa vuoden 2001. Sen kokoonpano oli tällöin seuraava:

	Jäsen	Varajäsen
Belgia	Johan LEMAN	Ei nimetty vuonna 2001
Tanska	Ole ESPERSEN	Morten KJAERUM
Saksa	Joachim GAUCK	Barbara JOHN
Kreikka	Petros STANGOS	Perikles PANGALOS
Espanja	Juan de Dios RAMÍREZ-HEREDIA	Joaquín ALVAREZ DE TOLEDO
Ranska	Guy BRAIBANT	Martine VALDES-BOULOUQUE
Irlanti	Seamus CULLIMORE	Anastasia CRICKLEY

Italia	Francesco MARGIOTTA BROGLIO	Diego UNGARO
Luxemburg	Victor WEITZEL	Ei nimetty vuonna 2001
Alankomaat	Ed VAN THIJN	Paul B. CLITEUR
Itävalta	Stefan KARNER	Peter J. SCHEER
Portugali	Francisca Eugénia DA SILVA DIAS VAN DUNEM	Carlos Manuel SOARES MIGUEL
Suomi	Kaarina SUONIO	Tom SANDLUND
Ruotsi	Heléne LÖÖW	Agneta LINDELÖF
Yhdistynyt kuningaskunta	Robert PURKISS	David WEAVER / Naina PATEL
Euroopan parlamentti	Ludwig STEINER	Michèle LINDEPERG
Euroopan neuvosto	Joseph VOYAME	Jenö KALTENBACH
Euroopan komissio	Fay DEVONIC	Adam TYSON

Johtokuntaan kuuluvat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä enintään kolme muuta hallintoneuvoston jäsentä mukaan lukien Euroopan neuvoston nimittämä henkilö ja Euroopan komission edustaja viran puolesta. Kolmannen jäsenen valitsee hallintoneuvosto.

Johtokunta valvoo ja seuraa EUMC:n työtä sekä valmistelee hallintoneuvoston kokoukset yhteistoiminnassa EUMC:n johtajan kanssa. Johtokunnan kokoonpano oli vuonna 2001 seuraava:

Asema	Nimi
Puheenjohtaja	Robert PURKISS
Varapuheenjohtaja	Petros STANGOS
Jäsen	Heléne LÖÖW
Jäsen	Fay DEVONIC
Jäsen	Joseph VOYAME

II.11 Henkilöstö

TIETOA HALLINNOSTA

EUMC:n hankintoja ja sopimuksia käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa (ACPC) koskevia sääntöjä muutettiin toiseen kertaan. ACPC on sisäinen valvontaelin, joka käsittelee menettelyt ennen kun EUMC tekee ulkopuolisia sopimuksia tai hankintoja, joiden arvo on yli 46 000

euroa. ACPC laati toisen vuosikertomuksensa: ACPC kokoontui vuonna 2001 kuusi kertaa ottamaan kantaa EUMC:n tekemiin sopimuksiin.

Sisäisiä sääntöjä tarkistettiin ja muokattiin selkeyden ja käyttökelpoisuuden lisäämiseksi.

Vuonna 2000 perustettu kurinpitolauslautakunta kokoontui vuoden 200 aikana yhden kerran.

Vuoden 2001 lopussa johtaja päätti perustaa EUMC:lle oman strategisen toimintaryhmän vuoden 2002 alusta alkaen.

10. toukokuuta 2001 julkistettiin EUMC:n ja Itävallan tasavallan välinen toimitiloja koskeva sopimus.